

VILNIAUS JUZEFO IGNACIJAIUS KRAŠEVSKIO GIMNAZIJOS

SAVIŽUDYBIŲ RIZIKOS VALDYMO ALGORITMO TVARKOS

APRAŠAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus Juzefo Ignacijaus Kraševskio gimnazijos savižudybių rizikos valdymo algoritmas buvo paruoštas remiantis Vilniaus miesto savivaldybės savižudybių rizikos valdymo algoritmu, patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. 30–1073.
2. Šio algoritmo tikslas – nustatyti pagalbos teikimo ir koordinavimo veiksmų seką Gimnazijos mokiniams, atsidūrusiems savižudybės rizikoje.
3. Šiame dokumente naudojamos sąvokos:
 - 3.1. **savižudybės rizika** – tai potenciali tikimybė, kad asmuo nusižudys;
 - 3.2. **rizikos atpažintojas** – bet kuris asmuo, kuris pastebėjo kito asmens savižudybės riziką;
 - 3.3. **pagalbos teikėjas** – psichologas;
 - 3.4. **emocinė parama** – empatija, rūpinimasis, domėjimasis ir padrąšinimas;
 - 3.5. **rizikos atpažinimas savižudybių rizikos valdymo atveju** – pastebėjimas, kad asmuo galvoja apie savižudybę, ir asmens identifikavimas kaip reikalaujančio tolesnės savižudybių prevencijos intervencijos;
 - 3.6. **skubi savižudybių rizikos valdymo pagalba** – trumpalaikė pagalba, kuri apima emocinę paramą ir kuria siekiama užtikrinti, kad asmuo nenusižudys ar nesukels grėsmės savo sveikatai ir gyvybei dabar pat;
 - 3.7. **tęstinė savižudybių rizikos valdymo pagalba** – ilgalaikė pagalba, kuri apima problemų, vedančių prie ketinimo nusižudyti, sprendimą. Tai gali būti tiek su psichikos sveikata susiję sunkumai, tiek socialinės problemos.
 - 3.8. **savęs žalojimas** – sąmoningai atliekami veiksmai, nukreipti prieš save, siekiant sukelti skausmą, bet nesiekiant mirties;
 - 3.9. **savižudybė** – sąmoningas savo gyvybės nutraukimas, mirtis, išstinkanti tyčia save sužalojus;
 - 3.10. **savižudiškas (suicidinis) elgesys** – savižudybė, bandymas nusižudyti, tyčinis savęs žalojimas, siekiant mirties;
 - 3.11. **tariamoji savižudybė, suicidinė manipuliacija** – savanoriškas, valingas, mirties nesukeliantis elgesys, kuriuo siekiama ne pasitraukti iš gyvenimo, bet sulaukti norimų savo socialinės padėties permainų.

II SKYRIUS

RIZIKOS ATPAŽINIMO VALDYMAS

4. Savižudybių rizikos atpažinimo valdymas skirstomas į:

4.1. rizikos atpažinimo valdymą asmenims, turintiems minčių apie savižudybę;

4.2. rizikos atpažinimo valdymą asmenims, ketinantiems nusižudyti: asmenims, pradėjusiems savižudybės veiksmus (iškilusi grėsmė gyvybei), ir (ar) asmenims, kurie, bandydami nusižudyti, save susižalojo ir kuriems reikalinga būtinoji medicinos pagalba.

5. Rizikos atpažinimo valdymo veiksmai asmenims, turintiems minčių apie savižudybę, skiriasi priklausomai nuo to, kur savižudybės rizika yra atpažįstama.

III SKYRIUS

RIZIKOS ATPAŽINIMO VALDYMAS VILNIAUS JUZEFO IGNACIAUS KRAŠEVSKIO GIMNAZIJoje

MOKINIAMS, TURINTIEMS MINČIŲ APIE SAVIŽUDYBĘ

6. Bet kuris gimnazijos darbuotojas atpažinęs mokinį, turintį minčių apie savižudybę, nedelsiant informuoja psichologą arba, jam nesant, – gimnazijos socialinį pedagogą.

7. Pagalbos teikėjas gavęs informaciją apie mokinį (-ę), turintį minčių apie savižudybę:

7.1. suteikia gimnazijos mokiniui emocinę paramą;

7.2. informuoja mokinio tėvus / globėjus / rūpintojus;

7.3. informuoja gimnazijos administraciją;

7.4. jei gimnazijos psichologas įvertina, kad mokiniui reikalinga psichikos sveikatos specialisto pagalba (toliau – PPT), – susisieikia su mokinio tėvais / globėjais / rūpintojais ir informuoja apie psichologinės pagalbos galimybes ir suderina, kaip ir kada tėvai kreipsis į PPT. Esant būtinybei, gavęs raštišką tėvų / globėjų / rūpintojų sutikimą gimnazijos psichologas susisieikia su PPT ir užregistruoja mokinį psichikos sveikatos specialisto konsultacijai bei palaiko kontaktą su tėvais ir PPT dėl tolesnės vaiko būklės;

7.5. jei tėvai / globėjai / rūpintojai atsisako pagalbos ar su jais nepavyksta susisiekti, pagalbos teikėjas informuoja vaiko gyvenamosios vietos vaiko teisių apsaugos skyrių.

8. Apie pagalbos teikimą savižudybės grėsmės atveju yra pildomas pagalbos teikimo mokiniui esant savižudybės krizės rizikos algoritmo forma (1 priedas).

IV SKYRIUS

RIZIKOS ATPAŽINIMO VALDYMAS MOKINIAMS,

KETINANTIEMS NUSIŽUDYTI

Pradėjusiems savižudybės veiksmus (iškilusi grėsmė gyvybei)

9. Jei gimnazijos mokinys yra pradėjęs savęs žalojimo veiksmus mėgindamas nusižudyti (iškilusi reali grėsmė gyvybei), rizikos atpažintojas skambina Bendrajam pagalbos centrui telefonu 112 ir vykdo Bendrojo pagalbos centro darbuotojo nurodymus. Asmenims, kurie bandydami nusižudyti save susižalojo ir kuriems reikalinga būtinoji medicinos pagalba

10. Jei gimnazijos mokinys mėgindamas nusižudyti susižalojo ir jam reikalinga būtinoji medicinos pagalba, rizikos atpažintojas prieš pradėdamas teikti pirmąją pagalbą įvertina situaciją, galimus pavojus ir imasi visų įmanomų situaciją atitinkančių atsargumo priemonių bei kviečia greitąją medicinos pagalbą (toliau – GMP).

11. Rizikos atpažintojas informuoja gimnazijos mokinio tėvus / globėjus / rūpintojus.

IV SKYRIUS

PAGALBA KETINANČIŲJŲ NUSIŽUDYTI IR NUSIŽUDŽIUSIŲJŲ

ARTIMIESIEMS

12. Kai mokinys ketina nusižudyti (iškilusi grėsmė žmogaus gyvybei) ar po asmens nusižudymo, į įvykio vietą kviečiamos specialiosios tarnybos, kurios užtikrinsios reikiamą pagalbą privalo informuoti artimuosius apie psichosocialinės pagalbos galimybes Vilniaus mieste (informacija, kur kreiptis pagalbos, pateikiama 2 priede) ir perduoti informacinį lankstinuką.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Su gimnazijos savižudybių rizikos valdymo algoritmu, patvirtintu, direktoriaus įsakymu, pasirašytinai supažindinami visi gimnazijos darbuotojai.

Vilniaus Juzefo Ignacijaus Kraševskio gimnazijos

Savižudybių rizikos valdymo algoritmo

1 priedas

PAGALBOS TEIKIMO MOKINIUI ESANT SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS RIZIKAI LAPAS

Incidento apibūdinimas/aprašymas:

Apie įvykį pranešęs darbuotojas: _____

Data ir laikas: _____

Data/laikas Specialistas Kokių veiksmų buvo imtasi _____

Vilniaus Juzefo Ignacijaus Kraševskio gimnazijos

Savižudybių rizikos valdymo algoritmo

2 priedas

PSICHOSOCIALINĘ PAGALBĄ TEIKIANČIOS ĮSTAIGOS VILNIAUS MIESTE

Įstaigos pavadinimas Kontaktai

Psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos

1. VšĮ Antakalnio poliklinika Antakalnio g. 59

Registratūros tel. (8 5) 234 7486

Faks. (8 5) 234 7160

info@antakpol.lt

2. VšĮ Karoliniškių poliklinika L. Asanavičiūtės g. 27A

Tel. (8 5) 245 8417, faks. (8 5) 244 5117

karolpsc@gmail.com

3. VšĮ Lazdynų poliklinika Architektų g. 17

Tel. (8 5) 244 4670, faks. (8 5) 244 4912

info@lazdynupol.lt

4. VšĮ Naujosios Vilnios poliklinika V. Sirokomlės g. 8

Tel. (8 5) 260 6878, faks. (8 5) 260 6877

5. VšĮ Centro poliklinikos Vytenio filialas

Kauno g. 37/59

Tel. (8 5) 233 5124

vytenis.info@pylimas.lt

6. VšĮ Šeškinės poliklinika Šeškinės g. 24

Tel. (8 5) 252 5788, faks. (8 5) 250 2021

seskines@poliklinika.lt

7. VšĮ Naujininkų poliklinika Dariaus ir Girėno g. 14

Tel. (8 5) 216 4437, faks. (8 5) 216 6830

naupol.s@is.lt

8. VšĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika

Laisvės pr. 79

Tel. (8 5) 247 6996, faks. (8 5) 238 8128

vrpc@zebra.lt

9. VšĮ Justiniškių šeimos gydytojų kabinetas

Taikos g. 95-24

Tel. (8 5) 244 7208

10. VšĮ Vilniaus psichoterapijos ir psichoanalizės centras

Ažuolyno g. 5A

Tel. (8 5) 260 7636

centre@psychoterapy.lt

11. UAB Karoliniškių šeimos klinika L. Asanavičiūtės g. 20/2

Tel. (8 5) 244 6849, faks. (8 5) 244 3901

12. VšĮ Žirmūnų psichikos sveikatos centras

Žirmūnų g. 67A

Tel. / faks. (8 5) 277 9496

13. UAB Žvėryno klinika Elnių g. 27/28

Tel. / faks. (8 5) 272 2082

14. UAB Vilniaus sveikatos namai Povilaičio g. 18

Tel.: (8 5) 240 0401, (8 5) 278 4382

15. VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų Šeimos medicinos centras

Santariškių g. 2

Tel.: (8 5) 236 5115, (8 5) 236 5329

Faks. (8 5) 236 511

16. VšĮ Antakalnio psichiatrijos konsultacijų centras

Antakalnio g. 86

Tel. / faks. (8 5) 270 9848

apkc@bnk.lt

17. VšĮ Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Antakalnio filialas

Antakalnio g. 124

Tel. (8 5) 234 2371, faks. (8 5) 234 3482

vual@aiva.lt

18. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų
ministerijos Medicinos centro Vilniaus filialas

Dainavos g. 5

Tel. (8 5) 271 8589, faks. (8 5) 249 7506

poliklinika@vrm.lt

19. UAB Medicinos paslaugų centras Vydūno g. 19

Tel. (8 5) 240 9562

vyduno20@gmail.com

grimlina@gmail.com

20. UAB Saulėtekio klinika Antakalnio g. 38-33

Tel.: (8 5) 210 5488, (8 5) 234 4069

sauletekis38@yahoo.com

21. UAB InMedica L. Asanavičiūtės g. 20

Tel. (8 5) 244 6849

22. VšĮ Krizių įveikimo centras Antakalnio g. 97

Mob. 8 640 51 555

info@krizesiveikimas.lt

23. VšĮ Antakalnio poliklinika (psichologo konsultacijos teikiamos darbo dienomis)

Antakalnio g. 59

Registratūros tel. (8 5) 234 7486

Faks. (8 5) 234 7160

info@antakpol.lt

24. VšĮ Centro poliklinika (psichologo konsultacijos teikiamos savaitgaliais)

Savaitgaliais Kauno g. 37/59

Tel. (8 5) 233 5124

vytenis.info@pylimas.lt

Pagalbos sau grupės nusižudžiusių artimiesiems organizuojanti įstaiga

25. Asociacija „Artimiesiems“ www.artimiesiems.lt

laukiam@artimiesiems.lt

Dvasinę pagalbą teikianti įstaiga

26. Vilniaus arkivyskupijos Caritas Odminių g. 12

Mob. 8 655 02 242

www.vilnius.caritas.lt

info@vilnius.caritas.lt

Pagalbą telefonu ir internetu teikiančios įstaigos

27. VšĮ „Vaikų linija“ Tel. 116111

I–VII 11:00–21:00

www.vaikulinja.lt

28. Paramos fondas „Jaunimo linija“ Tel. 8 800 28 888

0:0–24:00

www.jaunimolinija.lt

29. Vilties linija (suaugusiesiems) Tel. 116123

0:0–24:00

vilties.linija@gmail.com

30. Pagalbos moterims linija Tel. 8 800 66 366

I–V 10:00–21:00

pagalba@moteriai.lt

31. Linija Doverija (pagalba teikiama rusų kalba)

Tel. 8 800 77 277

I–V 16:00–20:00

32. Sidabrinė linija (senjorams) Tel. 8 800 80 020

Vilniaus Juzefo Ignacijaus Kraševskio gimnazijos

Savižudybių rizikos valdymo algoritmo

3 priedas

SAVIŽUDYBĖS RIZIKOS POŽYMAI

Žemiau nurodyti elgesio pokyčiai rodo, kad mokinys turi sunkumų arba yra sutrikęs. Sąrašas nėra baigtinis, gali būti ir kitokių ženklų, kuriuos pastebės pažįstantys asmenį žmonės. Jei pastebite mokinio elgesyje keletą iš išvardintų požymių, tai gali reikšti padidėjusią savižudybės riziką:

- Netikėtų mokymosi rezultatų pablogėjimas.
- Kalbėjimas apie savižudybę.
- Darbuose, pvz.: rašiniuose ar piešiniuose pasirodančios depresijos, mirties ar savižudybės temos.
- Kalbėjimas apie beviltiškumo, bejėgiškumo, nevertumo jausmus.
- Nuotaikos pasikeitimas ir pastebimas emocinis nestabilumas.
- Traumuojantys gyvenimo įvykiai, reikšmingo žmogaus gedėjimas.
- Santykių su draugais šalinimasis.
- Išsiskyrimas su artimu draugu.
- Disciplinos problemos mokykloje, įstatymų pažeidimai.
- Užklausinės veiklos šalinimasis.
- Savo daiktų atidavinėjimas kitiems.
- Nebesidomėjimas anksčiau rūpėjusiais dalykais.
- Nesirūpinimas savo išvaizda.
- Emocinės kilmės fiziniai simptomai.
- Rizikingas elgesys.
- Piktnaudžiavimas alkoholiu arba psichotropinėmis medžiagomis.
- Dalyvavimas patyčiose, kaip auka arba kaip agresorius.

- Praeityje yra buvę bandymų žudyti arba žaloti.
- Šeimoje yra buvusi savižudybė arba bandymas žudyti.

Jei mokinio elgesyje pastebite keletą iš išvardintų požymių, visada būtina atkreipti į tai dėmesį ir pranešti mokyklos psichologui ar kitam atsakingam darbuotojui. Po pokalbio su mokiniu įvertinama situacija ir atitinkamai planuojamas pranešimas tėvams ir pagalbos teikimas.

Savižudybės rizikos požymių niekada negalima nuvertinti tuo pagrindu, kad mokinys tik nori dėmesio ir tikrai nesižudys.